

Az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyvei.
Közrebocsátja az Igazgatóság. Szerkeszti: *Petrovics Elek*. IV. kötet.
1924—1926. Budapest, 1927. 4°, (2)230(1) l.

Negyedik ízben jelenik meg ezúttal Szépművészeti Múzeumunk évkönyve a gyűjtemény háromévi gyarapodásáról szóló beszámolóul s az ebben az évkörben a múzeum egyes osztályain készült vagy azok anyagával kapcsolatos tudományos dolgozatok közzététele céljából.

A beszámoló jelentős eredményekben gazdag, odaadó munkának tükörképe s az eredmények jelentőségét kellőképp méltányolni csak azokhoz az esztendőkhöz viszonyítva lehet, melyekre a kötet címlapja hivatkozik. Az intézet célismerő s a megismert célok elérésében minden akadállyal szembeszálló főigazgatójának heroikus erőfeszítése kellett ahhoz, hogy az immár európai viszonylatban is számottevő gyűjtemény tervszerű kiépítése fennakadást a sanyarú anyagi körülmények között se szenvedjen. Egyre több önzetlen barátot nyert meg törekvéseinek s ezek áldozatkészségét egytől-egyig nagy körültekintéssel kitűzött feladatok megoldására gyümölcösöztette.

Az anyag szakszerű, legjobb színvonalú feldolgozásában pedig kiváló munkatársakra lelt. Közülük ezúttal HEKLER Antal az antik plasztikai gyűjteménynek egy typológiailag rendkívül fontos darabját, a *Bellerophon- és Pegasos-reliefet* mutatja be a hellenisztikus művészet merészen önálló koncepciójú képviselőjeként. OSWALD SIRÉN, a neves párizsi művészettörténész (a kötet egyetlen külföldi dolgozótársa) *A Szépművészeti Múzeum néhány korai olasz képéről* értekezik, gazdag okfejtéssel vitatva meg ezek attribúcióit. DIVALD Kornél *Az eperjesi Szent Miklós-templom* építéstörténetét adja, levéltári források alapján, egy középkori magyar város életének széles keretében. E közleményhez IVÁNYI Béla csatolt becses levéltári függelékét. BALOGH Jolán a Firenzében működött, neve szerint magyar vérből eredt *Nanni Unghero* faszobrász és intagliator pályáját és jelentőségét tisztázza alapvető tanulmányában. HOFFMANN Edith *A Szépművészeti Múzeum néhány olasz rajzáról* címmel a grafikai osztály több, XVI—XVIII. századi darabjának összefüggéseit deríti fel egyéb képzőművészeti alkotásokkal. Meghatározásai mind a saját tanulmányútjain szerzett megfigyeléseken alapulnak s a konkordanciák adatszerűségük bizonyító súlyával esnek latba a kérdéses darabok hovatarozásait illetőleg. Ugyancsak a grafikai művészet körébe vág PIGLER Andor közleménye: *XVIII. századi osztrák festők rajzai a Szépművészeti Múzeum-*

ban. Ez az osztrák barokkfestészet fénykorán vezet végig, gyűjteményünknek e körbe tartozó, jellegzetes rajzanyaga kapcsán.

Külön említjük HOFFMANN Edith másik, *Henrik csukárdi plébános miniátor* című dolgozatát, mert ez a középkori magyar könyvdíszítő művészetnek egy homályos kérdését helyezi új, minden belső ellmondást megszüntető megvilágításba. A gyulafehérvári BATTYÁNY-könyvtár 1377. évből származó Esztergomi Missaléjának művészi díszét ezideig az onegy kéz munkájának tekintették s az egészet a benne megnevezett ISTVÁN fia, HENRIK csukárdi plébánosnak tulajdonították. A dolgozat szerzője most kimutatja, hogy a kódexnek csak kilenc kis, figurális kezdőbetűje, a címlap egyes részletei s ezenkívül még egyetlen lap vallanak az elsősorban kalligráfus csukárdi plébános kezére, a többi illuminálás száz évvel későbbi eredetű s 1487—1488 közt a kódex akkori tulajdonosának, HAN János pozsonyi kanonoknak megrendelésére készült. E második kéz nyoma fellelhető több egykorú pozsonyi kéziratban. Mindezek közeli rokonságot mutatnak egy csoport, ROHR salzburgi érsektől készítettett kézirat művészi díszével, mely Ulrich SCHREIER salzburgi illuminátortól származik. Meglehet, hogy későbbi időszakban HAN kanonoknak is ő dolgozott, de még valószínűbb, hogy valamelyik, esetleg pozsonyi származású tanítványa és modorának hű követője készítette valamennyi HAN által megrendelt kéziratdíszítést, közte a HENRIK csukárdi plébánostól megkezdett Esztergomi Missale folytatólagos festését is. A Missale híres kánonlapja sem az első illuminátortól ered, stílusának kora és iránya ezt is a XV. századvégi salzburgi iskola termékei közé utalja.

Az Évkönyv valamennyi közleményét gazdag és kitűnően reprodukált képanyag díszíti. Az egész, tizenöt éves kötet nemcsak tartalmilag áll a legjobb nyugateurópai színvonalon, hanem külső megjelenésében is vetekszik a külföldi nagy képgyűjtemények hasonló természetű kiadványaival.

Sz—ö.

Argentínai magyarok könyvtárának címjegyzéke. A könyvtárt a m. k. kormány megbízásából adományozta dr. *Scitovszky* Béla m. k. belügyminiszter. Összeállította dr. *Sikabonyi* Antal m. nemz. múz. könyvtárnok. Budapest, 1928. 80, 90 (2) l., 1 képmell.

Brazíliai magyarok könyvtárának címjegyzéke. A könyvtárt a m. kir. kormány megbízásából adományozta dr. *Scitovszky*